

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Féica una data pe septamana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 f. sun. pe unu anu séu 45 doidieleri, or 3 galbini si 3 doidieleri mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 6.

Braslovu, 31. Ianuaru 1862.

Anulu XXV.

LA CRITIC'A DEIN „KORUNK.“

VIII.

Dupa ce am trecut prein aste XII puncte a le zodiacului plene de amaritiune, cá se nu dicu mai multu, apoi conclusulu Criticului meu este totu cá si mai inainte, adeca, cá m'am luptatu cu fantome, spectre, monstre, etc., cari nu au realitate, pentru cá, intrebata d-lui: ce-ne vré se priveze pre romanu de limb'a lui, de nationalitatea lui, si de independenti'a lui? Si dupa unele complimente, alu caror'a fumu nu me imbeta, se mira, cumu de m'amu lasatu si io, cutare si cutare, se me rapésca pasiunea unei politice meschine? si nu am aflatu alta materia mai demna de elocuentia. La care tóte, mise pare, cá am respunsu destule; ér' in catu pentru eruditiunea mea, fia catu de profunda, au nu fia, nu are de a judecá d-lui.

Apoi nu se póte rabdá se nu oserbeze mai in coló si aceea: cá unde am numitu io pre romanu natiune „de XVII seculi“, éراسi am smentitu, pentru cá am disu seau prea puçinu seau prea multu, — éca dilem'a, prea puçinu, de suntemu daci, prea multu de suntemu daci romanisati. — Ergo tertium non datur! Si cumu-si demonstréza dilem'a? O! de ast'a nece nu s'a incercatu aci, ci cu ceva mai la vale, precumu vomu vedé. — Inse io, pre catu-mi aducu amente, am plecatu dein altu punctu, care n'a intratu in dilem'a Criticului, adeca dein supositulu: cá suntemu romani, nu cá suntemu au daci au daci; si asia am disu si dicu si acumu: cumu-cá cá romani suntemu de XVII seculi in Daci'a, chiaru de vomu fi si emigratu candu si candu, unii seau cu totii; pentru cá, cumu se scie, dela colonisarea Daciei cu romani, care punemu cá s'a inceputu la a. domnului 105, panà la a. d. 1861 suntu aprópe de 1756 de ani si asia „XVII seculi“ intregi si ceva preste diumetate. — Er' déca suntemu daci puri, seau daci romanisati, placa d-sale a calculá, cati seculi suntu, de candu a inceputu esistenti'a natiunei dacesci, si é-rasi cati suntu de candu incepù a se romanisá; ca-ce acestu calculu nu intra in supositulu meu.

Dupa aceste premise, tiene-te romane, cá Criticulu punendu tóta glum'a de laturi se apuca dein tóte poterile seti demustreze pre degete, cá nu esti „descendente directu alu Romanilor“, ci mestecatura dein daci romanisati, „dein acea parte a colonistiloru itali, carea a mai remasu aici“, si dein una parte mica a poporaloru de lenga Dunare sujugate in diverse tempuri catu adeca éراسi a remasu aici, — de almentrea romanu éca asia, cá ispanulu, franculu, si italianulu. — Nu esti multiemitu, mei române, se fii románu cá italianulu, franculu, si ispanulu? Pentru ce nu? Si ce mai poftesci? Eata cumu;

Italianulu e mestecatura dein puçini Romani, Galli, Gothi, Huni, Longobardi etc. romanisati=romanu.

Franculu seau francesulu e mestecatura dein puçini Romani, Galli, Gothi, Normani, Franci etc. romanisati=romanu.

Ispanulu e mestecatura dein puçini Romani, Cheliberi, Gothi, Vandali, Arabi, Mauri etc. romanisati=romanu.

Asia dar' si románulu póte fi mestecatura dein puçini Romani, Daci, si alte popore de lenga Dunare

sujugate (de Romani?), cumu aru ~~si Moesii~~, Tribalii, Panonii etc., si mai scie-i marele D-dieu, fiendu cá Criticulu nu le a disu pre nume, toti romanisati=romanu.

D-lui poté se mai aduca si altu esemplu mai ponderosu de catu tóte, spre a ne demustrá cá nu suntemu descendentu directi, ci numai amestecatura dein (puçineli) Romani, chiaru pre Romanii celi mai adeverati, dein Rom'a, despre care e cunoscutu toturoru mucosiloru, ca celi de antaniu fundatori si locuitori ai ei nu au fostu de catu una mana de banditi italiani, cu cari apoi se amestecara Sabinii, dupa ce le au rapitu mulierile si fete-le, dupa acea Tuscii, si alte popore de prein pregiuru, ale caror'a cetati le predau si le surupau, ér' pre locuitori-i duceau cu mulieri cu copili cu totu in Rom'a, cá se o impoporeze. Dein care amestacatura apoi se nascura aceli draci de ómeni, cari batuta tota Itali'a si cumu díceau eli, tóta lumea, si le implura cu colonie dein Rom'a, unde acumu nu mai incapeau, si nu mai aveau ce se manance.

Criticulu mai potea, de ar' fi vrutu, se liè la analise si alte natiuni ale Europei vechie si noue, precum de esemplu pe fratii germani, cari germanisandu intregi provincie schiavice, cumu suntu Meclenburgulu, Pomerani'a, totu Brandeburgulu, Silesi'a, Saxoni'a, si in la-intrulu Austriei;*) pre altele numai camu de diumetate seau mai puçinu, totu pre acea cale se facura una amestecatura de Germani si de alte nationalitati schiavice etc. germanisate, prein urmare nu mai suntu adeverati germani, celu puçinu nu descendentu directi ai Germaniloru lui Tacitu. Inca, déca d-lui voliea se fia dreptu si impartiale, potea sesi liè de esemplu chiaru si natiunea magiara, despre carea, chiaru de nu amu luá in consideratiune alte documente mai vechi, destulu ne ar' fi a provocá la Thurocz, autoru necontestabile pentru Criticulu nostru, carele in Cronic'a sa partea II, capu XXII: De introitu diversarum nationum in Hungariam, asia scie: „Praeterea intraverunt Hungariam, tam tempore regis Geychae, et Sancti regis Stephani, quam diebus regum aliorum, Bohemi, Poloni, Graeci, Hispani, Hismahelitae, seu Saraceni, Bessi, Armeni, Saxones, Thuringi, Misnenses. et Rhenenses, Cuman, et Latini; qui, diutius in regno commorando, quamvis illorum generatio nesciatur, per matrimoniorum diversorum contractus, Hungaris immixti, nobilitatem pariter et descensum sunt adepti.“ — Poteremam provocá si la Szegedi p. III, tit. 2, unde afara de „familiele strainiloru indigenati“ preste 200 cu numerulu, inca si in cele alalte mai puçine de comiti si baroni unguri ceva preste 100, se afla multe seau neindoitu nemagiare, precumu Sermage, Amadé, Fischer, Neffzern etc., seau care dupa terminatiunile loru in vich si szky arata una origine nemagiara, precumu: Brankovich, Draskovich, Grassalkovich, Keglevich, — Horczky, Jeszenszky, Klobusiczky, Lusinszky etc. Care, multu-puçinu tóte suntu incuscrite seau straformate in familie magiare.

(Va urma.)

Erori in Nro II, pag. 6

Col. 1, lin. 23 dí recunoscuta, in locu de necun.
Col. 1, lin. 70 dí càrtile, in locu de certile.

*) Fallmerayer, Welchen Einfluss etc. pag. 192.

Materialu

pentru o programa a espositiunii din 28. Iuliu 1862
si pentru espositiunea insasi.

Pentruca proiectulu espositiunii romanesci din Brasiovu se se póta realiza cu óresicare precisiune si pe o cale mai compendiósa, socotimu ca ar' fi de cuviintia, cá cei doi membrii ai comitetului resiedietori in Brasiovu impreuna cu secretariulu Asociatiunii se conchiame pe toti membrii de aici si dein tienutu ai asociatiunii, precum si pe toti aceia, carii mai sunt determinati a se inscrie de membrii.

Acésta adunare se aléga: a) unu comitetu numai de trei séu celu multu de cinci insi, carele se fia insarcinatu cu: pregatirea unui localu corespundietoru, compunerea unei programe fórté bine respicate, privitóre la: primirea, clasificarea, ordinarea si permiterea obiecteloru cerute indereptu de catra proprietarii lor, séu vinderea celoru daruite, in folosulu fondului asociatiunii; denumirea individiloru cu plata de 1—2 luni pentru conscrierea tuturoru obiecteloru de espositiune, care voru trebui se suie la mai multe mii, portarea unui computu regulatu si strinsu controlatu; pazirea obiecteloru de orice stricatiune; — observarea bunei orenduieli pentru totu timpulu espositiunii; intretienerea corespondintiei cu comisariii de prin alte tienuturi, la carii voru fi a se aduná obiectele de tramisu la espositiune*) defigerea pretiului de intrare in localulu espositiunii; coperirea tuturoru speseloru impreunate neaparatu cu aceiasi; tiparirea catalogului, numeloru si obiecteloru care voru face parte din espositiune s. a. s. a.; c) Unu Jury séu tribunalu constatoru din 12 barbati de diferite specialitati, carele se judece asupra calitatiloru fiacaruia obiectu si se aléga pe cele demne de lauda séu si de premiu dein altele, care anca nu voru fi ajunsu la perfectiunea relativa. Acesti membrii ai tribunalului nu au se fia numai dein Brasiovu, ci celu puçinu patru insi, adica $\frac{1}{3}$ parte se se aléga si de airea dein acei membrii ai asociatiunii, despre carii se va poté presupune cu mare probaveritate, cumca voru luá parte la adunarea din 28. Iuliu. —

Mai departe in program'a de espositiune va trebui se se spuna curatu cumca, fiacare doritoru séu doritóre de a luá parte la espositiune cu vreunulu séu mai multe lucruri are se le tramitia pe aocleasi pana la 31. Iuniu a. c., adica preste cinci luni computate de acum neaparatu la Brasiovu in primirea comitetului de espositiune, séu deadreptulu, séu prin comisionarii, numele carora se voru publicá pana la Martiu viitoru; eara apoi la fiacare obiectu se se alature numele, connumele, locuinti'a, (tiér'a, comitatulu, districtulu, scaunulu, orasiulu séu satulu), proprietariulu tramitietoru, cum si numirea si pretiulu obiectului, precum si dechiararea, déca voiesce a si repriimi lucrurile, séu a le darui asociatiunii. Concurentii la espositiune se mai descrie totuodata si calitatile unoru produse de a le paméntului séu puçinu séu nicidecumu cunoscute in alte tieri ori tienuturi.

Vomu avé intru asemenea se impartasimu cu privire la artele frumóse, eara anume la music'a vocala si instrumentala, cumca o parte a tinerimii dein Brasiovu in un'a dein serile díleloru de adunare va dá proba de studiulu musiciei si ca se doresce fórté, cá din alte parti anca se se formeze si pregatésca o alta societate de diletanti, carea se ocupe o alta séra cu productiunile sale. **)

Se va mai observá earasi, cumca Brasiovenii nu se incuméta a provocá pentru astadata si la espositiune de vite, ci ca pe aceea o aru amaná bucurosu pe vreo doi ani inainte, pentru cá economii se aiba timplu de a se pregati pe catu se póte mai bine cu atatu mai virtosu, ca dupa a nóstra opiniune espositiunea de vite ar fi mai nemerita undeva mai in centrulu tieriei, pe unde economi'a de vite este si mai in flóre. Totusi spre a suplii in catuva espositiunea de vite, nu va stricá se se intocmésca pentru o dí o alergatura de cai pe campu intre Brasiovu si Secele asia, cá cei mai buni trei alergatori se fia premiați cu batiste séu cu brâne frumóse.

In catu pentru anumirea obiecteloru de care aru fi a se tramite la espositiune, socotimu ca acést'a ar dá programei o lungime cu totul estraordinaria. In locu de acésta va fi

*) In tóte cetatile, orasiile, tocma si in unele sate asediate mai la drumurile de tíera va trebui se fia cate unu comisionariu, de se póte, totu din membrii de ai asociatiunii, la carele se se strapuna obiectele destinate pentru espositiune si carii se fia insarcinati a le pacheta bine si a le inaintá la Brasiovu; ci spre acestu scopu se va intocmi o instructiune inadinsu. —

*) De es: de la Sibiu.

prea de folosu, cá cele trei diurnale romanesci se ia asupra si a reflectá pe publiculu de ambele secse la multimea nenumerala, cu care póte concurge oricine la o espositiune cum va fi a nóstra. Telegrafulu a si specificatu unele obiecte. Noi dein partene incepemu cu cateva specialitati, dintre care vomu luá mai antaiu de tóte pe cele din launtrulu casei si alu curtii, eara dintre acestea:

I. Pe cele esite din manile femeiloru:

a) Pên s a r i a. Pênsa de canepa, de inu, fuioru in fuioru, séu si bumbacu ori pacesiele in fuioru, in spata ceva mai lata, nalbita bine; celu mai puçinu cate diece coti dintr'unu valu; eara cine vrea se tramitia cate unu valu intregu, de 50—100 coti, atatu mai bine.

b) feçie de perina, séu din pênsa frumósa de casa earasi bine nalbita, séu si de téggu, inse cusute de fiacare dupa datin'a tienutului in care locuesce, totu numai cu acelea figure antice, pe care lea invetiatu din mosi de stramosi, nimieu schimbatu, stramutatu, maimutítu dupa modele mai noua. —

c) Perine intregi, implute cu fulgi de gasca, de 2 multu 3 punti in greutate.

d) Camesi barbatesci si femeiesci de fuioru, totu in stilulu anticu, adica in celu curatu nationalu cunoscutu in tienutulu fiacareia, cusute si chindisite cu arniciu rosiiu séu cu metasa. —

Insemnare. Figurele mai virtosu la camesi femeiesci suntu pe alocurea in acelasi tienutu prea diferitóre. Femeile, fruntasie, preotesele s. a. din cutare tienuturi voru sci se aléga anume cu privire la bratiariu (ciupagu) si la fodori dein frumosu ce e mai frumosu, nici prea incarcatu nici prea saracutiu.

e) Invelitori séu stergare de capu, fuioru in fuioru séu si cu bumbacu, — de lintiu, de borangicu (metasa cruda), ajustate dupa portulu fiacaru tienutu.

f) Stergare de façia, simple séu cu figuri, in doua séu in patru itie, inse nalbite cum se cade, de $1\frac{1}{2}$ pana la doi coti lungime.

g) Pênseturi séu feçie de mésa si serviete, séu merindari pentru cate 6 séu si 12 persóne, torsetura si tiesetura totu din casa, in doua séu in patru itie, dupa gustulu fiacareia.

h) Tieseturi de fuste séu rochiu lucrute totu in casa, carilate séu invrestate cu colori dupa datin'a locului.

i) Orice alte tieseturi, a caroru judecare se concrede gustulu femeiloru nóstre.

2. Panuraria séu tieseturi in lana.

a) Panura de lana,*) stogosia séu tiegaia, alba séu si vapsita, dela 5 pana la 10 coti.

b) Covóra (scórtie in Bucovin'a,) séu pêturi pe mese, pe paturi, pe podina, pe siele, simple séu cu figuri, cum si coperite de patu si de cuiere.

c) Traisti si desagi de lana, cu amestecu de colori catu se póte mai placutu.

d) Brâne séu sierparele séu cordele tiesute in lana, pentru feciori si fete, dupa datin'a locului.

e) Fote séu catrintie (zadii), amestecu de colori totu in stilulu anticu si totu dupa datin'a locului, cu privire inse la portulu destinatu mai vertosu pentru femei dela 15 pana la vrést'a de ani 40.

Insemnare. Pentruca publiculu se aiba ocaziune de a cunósce unele porturi nationale pe deplinu, este prea de doritu, cá din cateva tienuturi se se tramitia la espositiune ancai cate trei photograme colorate, celu puçinu de 8 policari inalte si 6 late in cadrulu lor, care se represente cate unu june barbatu, o femeia maritata si o fetitia fecióra, fiacare de statura, forma si frumsetia mai alésa si — totuodata de unu renume bine sunatoru in partea locului.

f) Flanele si totu felulu de tieseturi in doua itie, destinate totu pentru investméntarea omului.

g) Straie (de coperitu in asternutu) si tióle de orice lana; asteptámu inse cá in straiie se se produca unele ecsemplare de modelu, in catu se póta rivalisá cu asia numitele plapone.

3. Torturi resucite, de canepa, inu, bumbacu, metasa, (specna, ibrisíunu.)

4. Cuseturi si chindiseli de tóta plas'a, cu atia resucita, cu metasa, cu siru de auru si de argintu, antice séu moderne, in orice tieseturi din lumea tóta, numai cuseturile se fia totu de man'a romançeloru si nimicu de alte mani.

5. Impletituri pe ândrele si carligele, precum: (pantofi, coltiuni, ciorapi, strimfi), manusi, ciucuri, peptarele, machrami de gutu, spantielutie, covorele, apoi dintele (horbote, spi-

*) Si asia numita dimía. —

tiuri) impletituri din paie fine si mai ordinare si o miie altele, pe care i le va dicta fiacarei femei gustulu, capacitatea si harnicia s'a

6. Buchete si ghirlande séu cumuni de flori diverse, facute din tieseturi fine si din chartii colorate fine, pronumite de metasa.

7. Lucruri de mana din margele, earasi in feluri de compusetiuni, forme, desemnuri, figuri si calitati.

8. Lucruri in pele fina.

9. Decocturi séu dulceti séu lictare de fructe diverse si pismeti séu bicoccturi,

Enumeram numai pe cate cunoscem si de care ne aduseram aminte, eara cocónele nóstre voru sci a indeplini acestu catalogu micu dupa sciintia si cunoscintia dumnealoru si voru concurge cu lucrarile sale pentru cá se suprinda orice astepatari a le publiculu nostru. (Va urma.)

TRANSILVANIA. Brasiovu, 30. Jan. n. (Sciri diferite locale.) Asprimea ernei, carea cum vedemu, abia se intrecumã cevasi pe doua dfele, marginesce si estimpu pe locuitori din cetate la ocupatiunile de a casa si la unele petreceri de carnevalu. Publiculu romanescu se folosi si astadata de ocaziune, cá o petrecere de séra se o faca pentru tinerimea orfana si sermana de seculu femeiescu. De si acésta petrecere (balulu din 26. Jan.) a fostu cercetatu de catra fórte puçine familii din alte nationalitati si din alte clase, totusi venitul curatu in favórea fondului reuniunii a fostu 198 fl. 54 cr. v. a. (Vedi socotelile Nr. v.) — Precum audímu, publiculu nostru si anume clas'a negutiatoriloru e determinata a mai cerceta o petrecere de séra earasi in favórea unui altu fondu publicu. —

Solenitatile din 24. Jan. st. v. care suntu a se face in Bucuresci incepu a produce si in piati'a nóstra unu felu de vioiciune prin acea impregiurare, ca mai multi articuli de nutrementu, de luesu, de iluminari se tragu pentru Bucuresci tocma si de aici din Brasiovu. —

Intre acestea publiculu negutiatorescu si alu economiloru marginasi (mocani, moroieni, margineni, tiutiueni etc.) trebuie se se ocupe in momentele de façia anca si cu o alta cestiune si tréba neasemenatu mai seriósa de catu aru fi balurile si iluminarile din Bucuresci. Tractatul de comerciú incheietu pe 7 ani intre Austria si Pórt'a turcésca expira preste cateva luni. Se va rennoi acelu tractatu? Fara indoieála. Inse sub ce conditiuni? Voru mai suná punctele si articuli acelu tractatu cá pana aci, si pentru tierile romanesci? Voimu a díce: Principatele unite nu voru fi considerate si ele cá statu independentu de Turci'a, cu care gubernulu nostru se incheie tractatu de comerciú separatu? Si déca nu, in acelu casu ce valóre ar avé o lege a Camerei moldavo-romanesci, prin carea dens'a siar' regulá tarifele de vama intr'unu modu ori in altulu. Si ce se va alege óre de referintiele cele nespustu de complicate ale oieriloru transilvani, caroru tractatulu de Sistovu incheietu intre Austria si Turcia la a. 1791 nu le mai folosesce nimicu?

Noi incredintiamu pe publiculu nostru din funtani autentice, ca aceésta cestiuni de viétia tocma acum s'au luat in desbatere atatu la Vien'a catu si in Constantinopole. Inse verb'a mutului nu se aude nicairi; adica déca cei interesati la incheierea susu atinsului tractatu nu'si descoperu plansorile si napastuirile loru prin petitiuni formale la timpulu si loculu cuvenitu, se scia ca voru remané multu mai reu decatu suntu ei pana acuma —

— (Cu privire la colecte.) Aceloru generosi daruitori, carii intréba, cum sta cu asia numitulu fondu alu juristiloru, avemu onóre a le respunde simplu numai cu conclusulu (hotarirea) adunarii generale a asociatiunii, cumca: Dela Noembrie a. 1861 incóce orice dania ar fi a se face pe sam'a tinerimii dela invatiatura, aceeasi se tramite deadreptulu la cass'a asociatiunii, din cauza ca in statutele densei se coprinde curatu, ca ea are se impartia si premii, si stipendii, adica ajutóre la tinerimea invatiatóre si laudata de portari bune. Asia dara daniile se tramitu prin colectantii din tienuturi la cas'a comitetulu asociatiunii in Sibiiu.

Mai departe on. publicu póte fi incredintiatu, ca in proportiunea, in carea va cresce fondulu asociatiunii, in aceeasi se voru imulti dela Juliu inainte pe lenga premii si stipendiile. —

Feliurite. Presidiulu in. guberniu transilvanu a luat dreptulu de datu paspórtu in strainatate numai pentru sine, si cererile pentru paspórtu trebuie tramise prin deregatorii la gubernu, afara de casuri de bóla, or mórtu, candu prin amanare ar suferi, celu ce sicere paspórtu, o dauna mare, candu apoi

si capeteniele tienuteloru potu da in timpu scurtu concesione in Moldova si Tiér'a romanésca. Earu cedule de pasiunaritu si de preambulari preste granitie remanu si se dau cá si pana acumu.

Comitii supremi din Turda G. b. Kemény, celu din Solnocu Wolfgang Veru si jndii regii din Ariesiu Gr. Béldi si Mih. gr. Toldalagi din M.-Osiorheiu suntu departati din postu prin in. mandatu alu Mai. Sale. Cont. Dominicu b. Kemény inca e redicatu din servitiu. — Corpulu oficiolatului orasienscu din Clusiu si celu din Osorheiu inca au resemnatu.

In Ungaria petitiona episcopi'a din Muncasi la Maiestatea, pentru drepturile Ruteniloru nationale, cá se se puna intre propositiunile regesci la diet'a viitória. Earu serbii cerura adunarea congresulu nationalu.

AUSTRIA, Viena, 24. Jan. Mai. S'a darui comunei Osány in comit. Barsiei daunate prin focu 1600 fl. spre impartire si pentru recladirea scólei 200 fl.

Schuselca despre Romani. „D. Zeitung“ si eroulu nostru A. Severu, trei fontani, din care numai ce esi odata apa limpede pentru stempararea setei acelor'a, ce suntu satui de promisiuni góle si prea insetati de adeveru curatu si de politica nesioveitóre. — Dar' se lasamu polilogi'a la nemti si angli. —

Renunitulu Schuselca cá literatu si senatoru imp., cunoscutu si din liberalele lui cuventari, vorbi in opulu seu „Reform'a“, care apera federalismulu in tóte cestiunile, afara de german'a, si despre romani un'a verde si intre altele aceésta: „Façia cu noulu statu Romani'a se infaciosieza chiaru inaintea ochiloru o dispropórtiune periculósa. Pe teritoriulu austriacu — nemidiulocitu marginasi cu Moldov'a si tiér'a romanésca vietuescu cá la 3 milióne romani, cari dupa legea naturei inscrista de Ddieu in anim'a omului, care e mai puternica decatu tóte cate asiedieminte politice su pe lume, nutrescu cele mai ferbinti simpatii pentru fratii loru de dincolo. Ei au aceleasi reminiscentie, aceleasi sperantie, pe ei ei dore orce vetamare a acelorasi. E nen'cungiurabilu si cu neci o doctrina politica nu se póte feri, cá renascerea unui statu romanu nationalu se nu faca cea mai puternica impresiune asupra romaniloru dein Austri'a. Spre a intimpina pericolulu acestei impresiuni nu e de ajunsu, cá Austri'a se garanteze romaniloru sei cea mai deplina multumire cu vieti'a loru politica si nationala. Ei nu se voru multiami cu aceea, déca prelunga ea se va mai continua sistem'a cea vechea; déca Austri'a privesce la incordarile de inaltiare ale liberei Romanie cu rea vointia, déca 'i pone pedeci in drumu, candu tamaiéza umbr'a suveranitatei turcesci, vetamandu dreptulu celu nevesteditu alu poporulu. Austri'a trebuie se recunósca pe Romania cu tóta sinceritatea si se o ajute prietenesce, pe catu se póte; politic'a austriaca trebuie se tientedia intr'acolo, cá se castige noulu statu pentru se ne astfeliu, cá totu poporulu romanu, cu tóta despartirea politica, se se considere cá si intrunitu in reportulu nationalu si socialu. Acésta se fia preste totu cint'a politicea austriace la marginele turcesci. Atunci impregiurarile de pe acolo se voru stramuta dint'rodada si eu succesu. In timpu ce avemu lipsa acumu in partile acele de corpuri de oservatiune, cari ne costa multu, si cari cata se fia permanentu in vedete, amu sci in modulu dísu, ca tóta intins'a granitia e segura prin amicitia poporeloru.

Atunci se va repara multu din cea ce se neglese de seculi in cóce; atunci isi va impleni Austri'a intr'unu modu prea demnu si prea nobilu inalt'a sea chiamare, de a fi adapostu popóreloru si a midiuloci cultur'a.“ Pana aici convingerea lui.

Déca vrea cineva a castig'a popórele in adeveru, trebuie se se posteze in pusetiunea loru, se le respecteze reminiscentiele si dorintiele nationali, respectandu sperantie loru cu tóta bun'a vointia, cá pe ale sale, se le studieze impregiurarile si se le considere pretensiunile de dreptu, care li se cuvine dupa adeverulu eternu: „Oderint, dum metuant,“ urascame, numai se'mi pórtu fric'a — e o macsima numai a tempuriloru despotice. Astadi popórele se potu atrage si insufleti spre binele statulu numai cu cumpan'a dreptulu politicu in mana; prefavoririle unuia séu altui'a poporu cu scaderea celorualte, tendentiele de a amalgamisa si a desnationalisa prin politica fina suntu in stare a indigna si pre celu mai lealu si mai credintiosu poporu catra tronul si statul; precumu din cuntra sincer'a si drépt'a considerare a drepturiloru politice cuvinite fiacarei natiuni, aplicata in fapta, va edifica munti de auru pentru statul si patria. Neci unitatea, neci intregitatea statulu nu e amenintiata, unde popórele proeudu pe o cale la dorit'a fericire, care e unu bunu comunu, si care garantéza si libertatea poporaloru si sustarea statelor. Amu veditu ce rezultatu avura incordarile suprematistice magiare:

o continua lupta in cuntra, o ne'ncredere, frecari, denuncia-tiuni, despretiu si tiene mente. Vai de acelu poporu, care 'si edifica sperantiele viitoriului seu numai pe calcululu ruinei altuia séu care seamana negina pentru scopuri in parte, ca acela numai negina va si secera.

„D. Z.“ inca ne luá in aperare in cuntra invinuiriloru magiare cu ideele de Dacoromani'a, si fiindca acestu jurnalul e oficiosu, vorbele lui tragu o perdea depre convictiunile de susu. (Va urma.)

D. concipistu canc. de curte Joane Puscaru, audiamu, ca se va denumi de administratoru comitatului Cetatei de Balta, si dupa sciri private ale „T. R.“ e si denumitu.

Din Bucovin'a. (Urmare din Nrulu trecut.)

Vomu crede, mai incolo, numai atunci, ca preotimea si intielegenti'a nóstra isi face destulu chiamarei sale cá nationalista, déca se voru mai lupta fara pregetu si fora crutiare a redica cultur'a poporului natiunei sale, care e parasitu atatu de multu.

5. Infintiandu scóle agricole pentru partea lucrátorie de pamentu, cá se capete concepute mai lamurite si mai sanetóse despre purtarea economii (gospodariei), buna oara despre bunetatea pamenturiloru, despre armarea paniloru dupa olalta, despre gunoitu, despre mediuloacele de lucratu pamentulu despre oeritu, bouritu etc.

6. Facundu unu fundu, cu alu caruia ajutoriu se póta esi la lumina aice in Bucovina una Gazeta politica séu celu puçinu una agricola si una besericésca.

7. Tieiendu gazetele, in carele se desbatu afacerile nóstre nationale comune. Fia convinsa, cáfara de cetirea cuviintiósá a gazeteloru nu va incetá ea nece una data a orbecá in tóta privinti'a cá pen'acum, apoi nece n'are dreptulu de a pretinde cá se fia pusa pe aceea-si trépta cu partea intieleginte a popóreloru culte, carora le este diuaristica unu obieptu de studiu seriosu, eara nu unu lucru de o petrecere usióra.

8. Infintiandu cabinete de leptura in locurile de centru.

9. Facundu bibliotece, mai alesu custátorie de càrti romanesci pre'n protopopiate. Déca privesci la bibliotecele preutiloru nostri de pe tiera, te prindu fiori. La trei parti d'entr'insii si mai bine nu affi alte càrti decat in unu angliu de patu unu „ceaslovu“ in altulu una psaltire, dara se dai de vr'una carte istorica, geografica, filologica, juridica, literaria etc. ferit-a Dumnedieu. De aceea si sunt forte multi, de cari nu poti judecá, de au trecut prein cele optu clase ale gimnasiului si prein cei patru ani ai teologiei, seau cá au inventiatu numai scól'a clericala de pe la anulu 5.

10. Infintiandu crescatorii (convicte) pentru crescutulu partii femeiesci, in care earasi se se propuna de catra romance romanesc. Lips'a acestor'a si amblarea la crescatórie straine le-a casiunatu preoteseloru nóstre intre alte daune mari si aceea, cá nece ele nece copii lor nu potu vorbi curatu nece romanesc, nece germanesc, nece rutenesc, nece polonesc, nece francesc, ci una limba, care, audiendu-o, te inflarisulu, dar totu odata si de durerea, de a le vedé atatu de stricate, slutate si desnaturate in partea cea mai aleasa a omului. Asia le audi dicundu: mi-am bestelluit o parchie de papuci, lasa Vorhangu, deschide Schuf(b)lada, mi-i frigu in picióre in locu la picióre, m'am fagaduitu in locu de am fagaduitu — am promis etc.

11. Intrebuintiandu limb'a romanésca in tóte afacerile sale atatu private catu si publice, prein urmare in epistole, in corespondentie atatu façia cu deregatorie preotiesci, catu si cu cele politice. Consistoriulu nu s'a opusu nece una data scrisoriloru indreptate catra densulu in limb'a romanésca, de si nu se affa nece unu asiedinte de ai lui, carele i-ar cunosce legile macaru catu de catu. Eará ce se atinge de deregatoriile politice, ele suntu indetorite prein ordenatiunile imperatesci de mai anu a luá si a da scrisori scrise in limb'a romanésca: in catu unu deregatorasiu s'ar puté trage aspru la respundere, déca s'ar opune a priimi una plansóre a unui bietu omu scrisa romanesc.

12. Contribuindu la museulu nationalu dein Blasiu la asociatiunea literaria si la ajutorarea juristiloru romani dein Sibiu; la fundatiunea sincaiana si la reuniunea femeieloru dein Brasiovu, care tote sunt de folosu comunu toturoru.

Numai indeplinirea intereseloru acestora si a altora analoge cu acestea ne-ar puté induplecá se reconóscemu consciinti'a nationala a preotimii nóstre romane, eara cu vorbele cele góle, ce le-amu audítu si le audímu in tóte dílele dein

gurele ei, arete-se ea unde-i va placé, ca-ce inaintea nóstra nu voru avé ele nece o trecere. —

Dr. Juncu.

FRANCI'A. Parisu, 27. Ian. Astadi deschise imperatulu Napoleon sesiunile corpului legislativu.

Dein mesagiu, care se ocupá mai multu cu finantiele si cu imbunatatirile interne, scótemu pasagele acestea:

„Anulu trecut, cu tóte unele lui neodihniri, a vedíutu, ca pacea se consolidéza. Tóte faimele scornite intr'adinsu despre pretensiuni imaginari cadiura de sene dinaintea simplulu adevéru in fapta.“

„Repórtele Mele catra poterile straine i'mi dau cea mai deplina multumire; si cercetarea mai multoru domnitori a mai contribuitu spre a ne apropia mai tare cu legaturele amicitiei. Candu veni reg. Prusiei in Franci'a, singuru potú judeca despre dorinti'a nóstra de a ne invoii cu unu regimu si cu unu poporu, care procede pe calea progresului cu pasi paciuiti si securi.“

„Regatulu Italiei l'am recunoscutu cu statornic'a tendentia, de a contribui prin sfaturi simplice si neinteresate la impacarea a doué cause, ale caroru antagonismu confunda in tóte partile anemele si conscientiele.“

Resboiulu civilu din America ne periclitéza tare interesele mercantile; inse pana candu se respectéza drepturile neutraliloru, cata se ne tiermurimu la dorinti'a de a vedé adusa la capetu acésta diferentia.“ Mai incolo esponendu caus'a mesuréloru financiari díce, ca cu parerea de reu s'a resolutu a propune corpului leg. impunerea mai multoru contributiuni, ci'e de convingere, ca acésta impovarare va fi numai temporara. Eará despre reforme díce. ca basele constitutiunei fundamentale, care au adusu patriei 10 ani de ordine si prosperare, le va tiené nevetamate. Si dupa ce díce, ca toti pasii sei tientéza, numai la imbunarea sortiei poporului si a Franciei inchee asia:

Se remanemu statornici pe lenga problem'a nóstra cu tóta energi'a se ne incredemu in provedintia, care totudeun'a ne a datu semne pipaite de scutire!

Contribuiri pentru junimea dein scóle mai inalte mai publicamu si cele urmátorie:

Ciocmani, (distr. Cetatei de pétra) 3. Ian. Convingerea acea, cumca cea mai secura garantia pentru consolidarea nationalitatii e imultirea intielegintiei nóstre prin caldurósa sprigonire dein partea tuturoru filoru natiunei cu contribuiri reale ad. a teneriloru de bona sperare, aspiranti la sciintiele mai inalte, inse lipsiiti de midiolóce a inceputu a se generalisa si pe la noi intr'unu modu fórte inbucuratoriu si mai alesu acumu in urmarea V. Cerculariu Eppescu dein 10. Oct. a. tr. emisu in asta privintia, ca afara de colepta generala, ce parte s'au incasatu, parte se mai astépta cu siguritate, dein tract. Ciocmani, me simtu motivatu a aduce la cunoscinti'a publicului zelulu unoru insi manifestatu in asta privintia in a 3. Ian. a. c., cându avui onóre de D. judele cercului Vasiliu Buteanu (bravulu nostru oblegatu) la mine in trebi oficióse, care la o simpla amintire depusa pe altariulu natiunei 10 fl. v. a., concomitentii D. asesoru de Sedria Ioan Hossu 4 fl. preotulu Ioan Morlasiu 3 fl., notarii Gavriile Reius 1 fl., Grigorie Nagy 2 fl. si Samuile Bihari 1 fl., in sum'a 21 fl. v. a. cu acea dechiararea ca inca si de aci inainte au de cugetu a contribui spre acestu scopu salutare; cea ce respectiviloru le mai servesce spre onóre e, ca cei dein nrma fiindu de alta natiune, sciu dovedi cu fopt'a cum intielegu fratietatea. Asemenea cu ocasiunea altei conveniri casuale lenga ofertulu unui anonimu de 8 fl. mai odaose ale sale oferte urmatorii preoti: Vasile Andercanu 4 fl., Georgiu Pop, 4 fl., in sum'a 24 fl. v. a. carora pentru zelulu aretatu li se esprima multiamit'a. Suma coadunata in intiésul prelautului cerculariu se va strapune la M. ordinariatu spre scopulu menitu.

I. Chesely.

Resultatulu voturiloru: pentru literele strabune pure: 675, pentru statu quo din a. tr. 16, pentru cirile neci unulu; fora dechiarare remasere 36. Noi ne supunemu dara voiei maioritateri mai totale. Dea cerulu! Cá cu reimbraciosiarea litereloru strabune se ne potemu elupta si unu viitoriu demnu de gloriósele nóstre suveniru romane!!!

Red.

DD. restanti cu creditele din sem. trecute suntu inca odata provocati se nu mai uite a se refui, ca e timpulu.